MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajain äänenkannattaja – Perustettu 1916
Päätoimittaja Mikael Pentikäinen
Toimituspäälliköt Jussi Martikainen, Tiina Taipale

Jos maaseutu tyhjenee työikäisestä väestä, biotalous on jäämässä haavekuplaksi. **KARJALAINEN**

Peruskoulu tarvitsee lukiota

Edellinen vaalikausi päättyi sekaviin tunnelmiin. Eduskunnan viimeisinä istuntopäivinä nähtiin sellainenkin erikoisuus, että hallituspuolueet äänestivät lähes yhdessä rintamassa hallituksen esityksiä nurin. Hallitus veti myös osan esityksistään pois.

Yksi kaatuneista esityksistä oli keskiasteen koulutusta koskeva lakiesitys. Hallituksen tavoitteena oli säästää lukioiden ja ammattikoulujen rakenteista yhteensä 260 miljoonaa euroa. Esitys oli jatkoa vaalikaudella jo päätettyjen noin 500 miljoonan euron leikkauksille.

Eduskunnan sivistysvaliokunta ehti jo hyväksyä lakia koskevan mietintönsä, mutta koulutuksen järjestämistä koskevan lain valiokunta kaatoi. Tästä seurasi, että koko lakipaketti meni nurin.

Edellisen hallituksen opetusministerin Krista Kiurun (sd.) mukaan hallituksen tarkoituksena ei ole karsia lukioverkkoa. Hän muistutti, ettei hallituksella ole siihen edes mahdollisuuksia, koska lukioiden olemassaolosta päättävät kunnat.

Edellisen hallituksen päättämättömyys saattoi olla oppositiossa olleiden keskustan ja perussuomalaisten mieleen, mutta nyt nämä puolueet ovat löytäneet tekemättömät päätökset edestään.

Pääministeri Juha Sipilän (kesk.) hallitus on vaikean paikan edessä, koska mitkään säästöt eivät tule olemaan helppoja nytkään.

Nykyisenkään hallituksen tavoitteena ei ole lukioiden ja ammattikoulujen vähentäminen. Eduskunnan sivistysvaliokunnan puheenjohtaja Tuomo Puumala (kesk.) muistuttaa, että suuruuden ekonomia ei ole hallituksen arvo (MT 12.6.).

Tästä huolimatta hallitus tavoittelee 190 miljoonan euron säästöjä keskiasteen koulutukseen. Kuntien valmiiksi heikko taloustilanne näkyy jo nyt kuntien koulutussäästöissä. Ala-asteiden lakkauttamiset ovat jatkuneet jo pitkää, nyt ovat vuorossa lukiot.

Vaikka Sipilän hallituksen tarkoituksena on kohdistaa säästöistä suurin osa ammattikoulutuksen, lakkautetaan Suomessa tänä kesänä yhteensä kymmenen lukiota.

Koulutukseen tehtävät säästöt ovat aina vaikeita. Niiden ei kuitenkaan tarvitse välttämättä johtaa lukioiden ja ammattioppilaitosten lopettamiseen. Hallituksen tavoitteena onkin yhteistyön lisääminen eri koulujen välillä.

Yhteistyön lisäämiseen tarjoaa hyvän mahdollisuuden nopeasti kehittynyt teknologia. Etä- ja virtuaaliopetus ei ole sidottu tiettyyn paikkaan, vaan niitä voidaan hyödyntää laajasti. Lukiolaisille etäopiskelu ei ole varmastikaan ongelma.

Teknologian kehitys lisää mahdollisuuksia etäopetukseen.

Pienten lukioiden lopettamisella on vaikutusta myös peruskoulun opetukseen. Pienillä paikkakunnilla lukioilla ja yläasteilla on usein yhteisiä aineopettajia. Suomen lähikouluyhdistyksen puheenjohtaja Jukka O. Mattila muistuttaa, että lukion lakkauttamisesta seuraa peruskoulun tason lasku, sillä lukion aineopettajat lähtevät.

Koulutuksen keskittäminen isompiin yksiköihin ei myöskään nosta opetuksen tasoa.

Koulutustutkimuksen professorin ja koulutuksen tasoa mittaavan Pisa-tutkimuksen Suomen koordinaattorin Jouni Välijärven mukaan suomalaisten vahvuutena ovat varsin pienet koulujen väliset erot. Maaseudun ja kaupungin oppilaitokset ovat Pisa-tulosten suhteen samalla viivalla.

Mattilan mukaan hyvän Pisa-menestyksen taustalla on – muista maista poiketen – lukioiden ja peruskoulun tiivis yhteistyö, jossa lukiotason aineenopettajat opettavat myös peruskoulussa.

On selvä, että nykyisessä taloustilanteessa säästöjä on etsittävä kaikkialta. Ennen lakkautuspäätöstä pitäisi kuitenkin selvittää, olisiko toimintatapaa muuttamalla ja yhteistyötä lisäämällä mahdollista löytää tarvittavat säästöt.

Suomalaisten vahvuus on pienet koulujen väliset erot.

Elintarvikkeet esille

Presidentti Sauli Niinistö matkustaa tiistaina 16. kesäkuuta Moskovaan tapaamaan kollegaansa Vladimir Putinia. Esillä ovat Ukrainan kriisi, Suomen ja Venäjän kahdenväliset asiat sekä EU:n ja Venäjän suhteet.

Vierailu on hyvä viesti siitä, että Suomen ja Venäjän suhteet ovat kelvollisella tolalla huolimatta Ukrainan kriisistä sekä EU:n ja Venäjän välisistä yöpakkasista.

Niinistö ei lähde Moskovaan sooloilemaan, vaan vierailu on osa läntistä pyrkimystä vaalia keskusteluyhteyttä Putiniin. Tämä on tärkeää Ukrainan kriisin kärjistymisen ehkäisyä ja samalla – toivottavasti – mahdollisuus viedä kehitystä Ukrainassa sekä EU:n ja Venäjän suhteissa parempaa kohti.

Agendalla ovat myös kahdenväliset suhteet. Listalla ovat toivottavasti myös elintarvikkeiden tuontikielto ja Valion asia. Tällä hetkellä muun muassa meijerituotteet ovat Venäjän tuontikiellossa. Venäjä asetti elokuussa 2014 tuontikieltoon vuodeksi muun muassa EU:sta tuotavat liha- ja maitotuotteet. Sittemmin Venäjä rajasi tuontikiellon ulkopuolelle laktoosittomat maitotuotteet.

Tuontikielto oli Kremlin vastaus pakotteisiin, jotka EU asetti Ukrainan kriisin vuoksi.

Tilanne Ukrainassa on edelleen heikko ja taisteluja käydään. Valtaamastaan Krimistä Venäjä ei ole aikeissa luopua. Siksi EU:n ei ole helppo lievittää pakotteittaan. Paineita on myös päinvastaiseen.

Mikään ei kuitenkaan estä sitä, ettei Venäjä voi halutessaan helpottaa suomalaisten elintarviketuotteiden pääsyä rajan yli. Valio on saanut vietyä jotain myös tuontikiellon aikana, mutta se on vähäistä.

Olisi erittäin tärkeää suomalaisten maataloustuottajien, ruokateollisuuden ja koko maaseudun kannalta, että elintarvikkeiden tuontikielto Venäjälle päättyisi. Kiellon lieventäminen olisi Putinille hyvä mahdollisuus osoittaa hyvää tahtoa naapuriaan kohtaan.

YLIÖ

Metsäalalle talouselämän säännöt

Metsäalalla on ongelmana metsänomistajien haluttomuus puunmyynteihin. Se on oire laajemmista metsäalan ongelmista. Korkeat puunkorjuun kustannukset ja korjuukoneiden vaatimien avohakkuiden viljely alentavat puunmyynnin nettotulon niin matalaksi, ettei puunmyynti houkuttele.

Puunkorjuun korkeat kustannukset johtuvat lähes uskomattomasta sokeudesta talouden perusasioissa.

Kustannusten minimointi ei ole viiteenkymmeneen vuoteen ollut puunkorjuussa ensisijainen tavoite. Sen sijasta on tavoiteltu korjuutyön tuottavuutta, mikä on ymmärretty väärin.

Tuottavuutta on mitattu työtunnin kuutiometreillä kuutiometrin kustannusten sijasta. Tuntituotosta on maksimoitu aina raskaammilla metsäkoneilla ja avohakkuilla.

Tuntituotoksella mitattu tehokkuus ei ota huomioon metsäkoneen hinnan korkoja ja kuoletuksia eikä lavettikuljetuksia. Ne nostavat metsäkoneen kustannukset kuutiometriä kohden kevyempien korjuukoneiden kustannuksia korkeammiksi, vaikka metsäkoneen tuntituotos on korkeampi.

Metsävarustettu maataloustraktori on tutkimuksissa todettu metsäkonetta edullisemmaksi korjuukoneeksi.

Määrätehokkuuden tavoite on edellyttänyt maksajan syrjäyttämistä puunkorjuun päätöksistä, sillä maksaja – puun myyjä – ei valitse korjuu-urakoitsijaa työtunnin kuutiometrien vaan kuutiometrin kustannusten perusteella. Puun myyjä syrjäytetään puunkorjuusta puun pystykaupoilla, joissa korjuun urakoinnista ja koneista päättää metsäyhtiö.

Isännätöntä rahaa

Pystykaupat laajentavat taloudenpidon sokeuden myös metsätalouden käsitteeseen. Puunkorjuu, joka on metsätalouden sadonkorjuuta, nähdään puunjalostuksena ja metsätaloudeksi ymmärretään vain puunkasvatus.

Väärinymmärrys saadaan aikaan piilottamalla puun hinnan muodostuminen.

Pystykaupassa sidotaan puun ja korjuutyön kaupat yhdeksi paketiksi. Metsäyhtiö päättää oman organisaationsa ja korjuu-urakoitsijoiden palkat ja vähentää ne pimeästi puun tehdashinnoista. Tehdashinnat ovat puun bruttohintoja, joista koostuu puunmyyjän bruttotulo.

Puunmyyjä ei tiedä bruttotuloaan eikä siitä vähennettyjä kustannuksia. Hän saa tietää vain jäännöksen, jota nimitetään puun kantohinnaksi.

Metsäyhtiö korjaa siis puuta isännättömällä rahalla. Sen tuloksena puunmyyjän bruttotulosta voidaan vähentää muitakin kuin korjuun kustannuksia.

Pystykaupassa sidotaan puun ja korjuutyön kaupat yhdeksi paketiksi.

Suuri muutto

Pellolla ja metsässä käytettiin 1960-luvulle saakka yhteistä työvoimaa ja kalustoa. Käytäntö perustui maan luonnonoloihin ja niistä johtuviin talouden oloihin. Luonnonlait määräävät pellon ja metsän työt kausitöiksi. Maanviljely on kesän työtä ja puusadon korjuu talvityötä.

Talouden lait taas edellyttävät työvoimalle ja kalustolle ympäri vuoden jatkuvaa työtä.

Siirtyminen hevosvetoisesta kalustosta maataloustraktoreihin ei muuttanut käytäntöä. Traktori oli tehokkaassa käytössä, kun sitä käytettiin kesällä pellolla ja talvella metsässä.

Metsänhoitajakunta kuitenkin näki maatilojen työvoiman ja koneet metsätalouden alistamisena maataloudelle. Puunkorjuuseen tuotiin oma työvoima ja omat koneet. Ne toivat koneiden vajaakäytön sekä pellolle että metsään ja aiheuttivat luonnonolojen vastaisen puun kesäkorjuun.

Metsätraktori otettiin käyttöön ”edistyksen” harppauksena 1960-luvulla. Se aiheutti samanlaisen talouselämän romahduksen kuin muutkin tunnetut edistyksen harppaukset. Maaseudun elinkeinoelämä joutui kaaokseen, kun kymmenet tuhannet viljelijät lopettivat tilanpidon ja tilojen väki muutti Ruotsiin tai kaupunkeihin Suuressa muutossa.

Yleisesti luullaan, että elinkeinoelämän kaaos 1960-luvulla johtui maatalouspolitiikasta, jolla pyrittiin alentamaan maatalouden ylituotantoa. Alentamisen keinot, kuten peltojen paketointi ja lehmien teurastuspalkkiot kohdistuivat huonosti kannattaville tiloille.

Suuri muutto syntyi siitä, että metsätraktori teki kannattavista tiloista huonosti kannattavia viemällä niiltä talvikauden ansiotulot.

Pellon ja metsän yhteisestä työvoimasta ja koneista luopuminen on maan talouselämän kaikkien aikojen suurin talouspoliittinen virhe.

Hevoskauden organisaatio

Puukauppojen edistämiseksi puukauppoihin vaaditaan yritysmäistä metsätaloutta. Sen esteenä ei ole metsänomistajien passiivisuus niin kuin luullaan, vaan yritysmäisen puunhankinnan puuttuminen puun ostajilta.

Metsäyhtiö hankkii puuta hevoskaudelta periytyvällä raskaalla organisaatiolla ja suojelee sitä yrittäjien kilpailijoilta puun pystykaupoilla.

Kuitenkin juuri itsenäiset palveluyrittäjät ovat puukauppojen vauhdittamisen avain. Kun pystykauppojen sijasta puun ja korjuutyön kaupoista tehtäisiin erilliset sopimukset, yrittäjät pääsisivät tarjoamaan metsänomistajien erilaisiin tarpeisiin räätälöityjä korjuupalveluja.

Korjuutyön tarjonnassa maataloustraktorin edullisuus korjuukoneena ja puunkorjuun ajoittaminen talvikaudelle antavat maatilayrittäjälle kilpailuedun. Talvikauden puunkorjuu voisi lisätä noin 40 000 maatilayrityksen elinkeinotuloja yhteensä noin 400 miljoonaa euroa.

Paluu pellon ja metsän yhteisiin koneisiin alentaisi kustannuksia sekä puun korjuussa että metsän kasvatuksessa. Kustannukset voisivat alentua 20 prosenttia eli noin 200 miljoonaa euroa vuodessa.

Puun talvikorjuu palvelisi myös teollisuuden puuhuoltoa. Sahatavaran laatu edellyttää sahatukin talvikorjuuta ja myös talvikorjatun kuitupuun laatu on kesäkorjatun laatua parempi.

Puun lumivarastointi on kesäkorjuuta edullisempi tapa tyydyttää tehtaiden tuoreen puun tarve kesällä.

LAURI VAARA
Kirjoittaja on sekä maatalous- ja metsätieteiden että valtiotieteen tohtori.

RAHIKAINEN

KOLUMNI: HEIKKI TUURI

Arvoliberaali talouskonservatiivi

Meillä on usein tapana jaotella kanssaihmisiä eri lokeroihin. Tämän perusteella on helppo suodattaa kyseisen henkilön kaikki ajatukset ja mielipiteet.

Lokerointi onkin tehokas keino mitätöidä toisen mielipiteet ennakkoon. Rakentava keskustelu ja vuorovaikutus ovat kylläkin tämän jälkeen vaikeaa, koska jo ennakkoon ”tiedetään” mitä mieltä kukin on eikä se siitä muuksi muutu.

Politiikassa leimakirvestä käytetään ahkerasti. Puolueet ja niiden edustajat on jaettu perinteisesti oikeistoon ja vasemmistoon. Tosin viime vuosina poliittiseen keskustaan on ollut kova tunku.

Varsinkin eduskuntavaalien jälkeen ihmisiä jaotteleva leimakirves on ollut kovassa käytössä.

Yleensä tällä karsinoimisella ei tarkoiteta mitään positiivista, vaan halutaan lyödä negatiivinen leima ja samalla korostaa omaa ”oikeaa” katsantokantaa.

Menneinä vuosikymmeninä jako oli yksinkertainen: olit edistyksen lipunkantaja tai taantumuksellinen, oikeistolainen tai vasemmistolainen. Nykyään puhutaan konservatiiveista ja liberaaleista.

Meissä kaikissa asuu ainakin pienen pieni liberaali ja konservatiivi.

heikki.tuuri@mt1.fi

Vaalien jälkeen moni omasta mielestään avoimin mielin maailmaa katsova vapaamielinen henkilö oli äimän käkenä. Kuinka kukaan voi äänestää tuollaisia puolueita? Ihmeteltiin, ettei tunneta ketään, joka olisi äänestänyt perussuomalaisia, tuota outoa joukkoa.

Pääministeri Juha Sipilän (kesk.) hallituksen maineesta ehdittiin olla huolestuneita jo ennen hallituksen nimittämistä. Toivottiin, että hallitus osoittautuisi ennakkomainettaan paremmaksi. Leima oli lyöty ennen kuin hallitus ehti tehdä yhtään mitään.

Uudistuksia hakeva hallitus on leimattu konservatiiviseksi perusporvarihallitukseksi, joka tuhoaa hyvinvointiyhteiskunnan pohjan.

Suomen kielen sanakirjan mukaan konservatiivinen henkilö on vanhoillinen ja uudistuksia vieroksuva. Poliittinen konservatismi korostaa yhteiskuntajärjestyksen perimmäisiä arvoja ja kannattaa uudistuksissa maltillisuutta.

Liberaali ihminen on puolestaan vapaamielinen. Usein vapaamielisyyttä ei kuitenkaan riitä sellaisia ihmisiä kohtaan, jotka ajattelevat toisella tavalla.

Poliittisena suuntauksena liberalismi luottaa siihen, että inhimillinen kehitys perustuu yksilön voimien vapaaseen käyttöön. Talousliberalismissakaan ei paljoa rajoituksia tunneta.

Poliittisessa keskustelussa ja päätösten teossa on tullut selväksi, että liberalismia ja konservatismia on monta eri lajia. Itseään arvoliberaalina pitävä henkilö tai puolue ei välttämättä ole vapauden suurin airut eikä ainakaan talousliberaali.

Liberaalina itseään pitävä puolue saattaa olla aktiivisin erilaisten rajoitusten ja sääntöjen laatimisessa. Eihän siitä mitään tule, jos kaikkien annetaan huseerata vapaasti. Kyllä tarvitaan erilaisia lupia ja rajoituksia, koska päättäjät ja viranomaiset kyllä tietävät, mikä on ihmiselle ja maailmalle parasta.

Vapaus onkin monelle liberaalille kaiken pahan alku. Arvoliberaali voi olla ankara talouskonservatiivi. Lisää veroja ja mieluiten muille.

Joidenkin vapaamielisyys loppuu kuin seinään, kun aiheena on esimerkiksi kielipolitiikka.

Konservatiivisena pidettävät ihmiset ja puolueet saattavat olla kyllä arvokonservatiiveja, mutta erittäin aktiivisia uudistamaan. Arvokonservatiivi voi olla myös todellinen talousliberaali.

Sipilän hallitukselle on yritetty keksiä ”lempinimeä”. Oululaiselta humppaorkesterilta lainattu kolme ässää ei kuulosta hyvältä, ainakaan lyhennettynä. Perusporvarihallitus ei sovi kaikille keskustalaisille, koska he eivät koe olevansa minkäänlaisia porvareita.

Hallitusta ei voi oikein nimetä oikeistohallitukseksikaan, jos sitä vertaa edelliseen hallitukseen, jossa olivat SDP:n ja kokoomuksen lisäksi kristillisdemokraatit ja RKP. Tuskin Suomen suurimmaksi työväenpuolueeksi noussut perussuomalaisetkaan haluaa samaistua ainakaan perinteiseen oikeistoon.

Ihmisten leimaamisessa mustavalkoisesti konservatiiveihin ja liberaaleihin pitää olla varovainen, koska meissä jokaisessa asuu asiasta ja näkökulmasta riippuen ainakin pienen pieni liberaali ja konservatiivi.

LEHTIKATSAUS

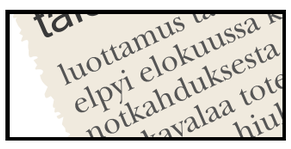

Eläkepommi tikittää

Kylmä tosiasia Suomen ikärakenteesta on se, että työikäisten eli 15–64-vuotiaiden määrä vähenee nyt noin 10 000 hengellä vuosittain ja 65 vuotta täyttäneiden määrä kasvaa vuodessa noin 38 000:lla, kirjoittaa **Helsingin Sanomat**.

”Vuoteen 2060 mennessä liki kolmannes suomalaisista on eläkeiässä – olettaen, että maahanmuutto ei kasvata työikäisten osuutta olennaisesti.”

”Viime vuonna tulonsiirtojen osuus kotitalouksien bruttotuloista oli jo neljännes.”

”Ikääntyminen johtaa kotitalouksien keskimääräisen varallisuuden kasvuun, kun vanhemmilla ikäluokilla on enemmän omaisuutta kuin nuoremmilla ja velat painottuvat nuorille.

Suomen Pankin tutkijat pohdiskelevat, eikö Suomessa voitaisi kehittää vapaaehtoisia keinoja purkaa ikääntyneiden asunto- ja finanssivarallisuutta ja lievittää sitä kautta julkisen sektorin menopaineita. Tämä tarkoittaisi esimerkiksi yksityisiä hoivavakuutuksia sekä käänteisiä asuntolainoja niiden rahoittamiseksi.”

Pulaa naisista valiokunnissa

Perinteiset sukupuoliroolit näyttävät yhä leimaavan valiokuntien kokoonpanoja eduskunnassa, joten sukupuolten välinen tasa-arvo jää osin toteutumatta lakien valmistelussa, pohtii **Salon Seudun Sanomat**.

”Talousvaliokunnan jäsenistä naisia on alle viidennes. Alle neljänneksen naisten edustus jää perinteisesti miesvaltaisessa maa- ja metsätalousvaliokunnassa, tulevaisuusvaliokunnassa ja hallintovaliokunnassa.”